

ALUSJÄTELAIN JA -ASETUKSEN MUUTOKSIA

Aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annettua lakia (alusjätelaki 300/1979) on muutettu 14.11.2003 annetulla lailla 933/2003. Aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annettua asetusta (alusjäteasetus 635/1993) on muutettu 18.12.2003 annetulla valtioneuvoston asetuksella 1167/2003. Laki ja asetukset ovat tulleet voimaan 1.1.2004.

Alusjätelain ja -asetuksen muutoksilla on pantu täytäntöön Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi aluksella syntyvän jätteen ja lastijäämien vastaanottolaitteista satamissa (2000/59/EY), jäljempänä alusjätedirektiivi.

Euroopan yhteisön alusjätedirektiivi on sisällöltään samansuuntainen kuin vastaavat Helsingin sopimuksen ja HELCOMin suositusten säännökset, jotka saatettiin voimaan 1.7.2000 alusjätelain muutoksilla (433/2000, 489/2000) ja alusjäteasetuksen muutoksella (435/2000). Keskeinen direktiivistä aiheutuva muutos nykyiseen järjestelmään koskee aluksella syntyvien kiinteiden jätteiden ja käymäläjätevesien liittämistä "ei erityismaksua" -järjestelmän piiriin.

Maksujärjestelmän tavoitteena on tehdä laitton jätteiden mereen laskeminen taloudellisesti kannattamattomaksi, koska sataman perimä jätemaksu ei riipu jätetyn jätteen määrästä. Aikaisemmin maksujärjestelmä on koskenut vain öljyisiä jätteitä. Alusjätedirektiivin lähtökohtana on, että maksujärjestelmän avulla kaikki satamassa käyvät alukset osallistuvat jätteiden vastaanottamisesta aiheutuviin kustannuksiin, jotka katetaan aluksilta joka käynnin yhteydessä kerättävillä jätemaksuilla. Maksujärjestelmän tarkoituksena on myös alusjätteiden tasainen jakaantuminen eri maiden satamien välillä.

Tiettyjen samojen satamien välistä säännöllistä liikennettä harjoittava alus voi hakea poikkeusta alusjätteiden jättöpakosta ja ilmoitusvelvollisuudesta, jos alus hoitaa säännöllisesti jätehuoltonsa pätevän jätehuoltoyrityksen tai sataman kanssa. Poikkeuspäätöksen saaneet alukset vapautuvat satamien perimistä "ei erityismaksua" -järjestelmään liittyvistä alusjätemaksuista. Poikkeusta haetaan Merenkululaitoksen Meriturvallisuus-toiminnolta.

Oheisena ovat

- yhteenveto alusjätteiden maihin toimittamista koskevasta alusjätelain ja -asetuksen säännöksistä (liite 1),
- Merenkululaitoksen 28.7.2004 vahvistama alusjäteilmoituksen kaava (liite 2),
- lomake, jolla haetaan poikkeusta alusjätteiden jättöpakosta ja ilmoitusvelvollisuudesta (liite 3), ja
- alusjäteasetus (635/1993) ajantasaisena (liite 4).

Tämä tiedotuslehti on saatavissa myös englanninkielisenä verkko-osoitteesta www.fma.fi.

Toimistopäällikkö

Pertti Haatainen

Merenkuluntarkastaja

Mirja Ikonen

Asiaa koskevat tiedustelut:

Mirja Ikonen, Meriturvallisuus-toiminto
Jorma Kämäräinen, Alustekninen yksikkö

Tämä tiedotuslehti
korvaa tiedotuslehden:

8/5.6.2000

YHTEENVETO ALUSJÄTTEIDEN MAIHIN TOIMITTAMISTA KOSKEVISTA ALUSJÄTELAIN JA -ASETUksen SÄÄNNÖKSISTÄ

1. Alusjätteiden jättöpakko

1.1 Alusjätelain 27 a §:n ja alusjäteasetuksen 26 c §:n mukaan suomalaisen aluksen, joka saapuu Itämeren alueella olevaan satamaan, ja ulkomaisen aluksen, joka saapuu Suomen alueella olevaan satamaan, on ennen kuin alus lähtee satamasta jätettävä satamassa oleviin jätteiden vastaanottolaitteisiin kaikki aluksesta peräisin olevat jätteensä ja lastijätteensä, joita ei MARPOL 73/78 -yleissopimuksen tai Itämeren alueen merellisen ympäristön suojelua koskevan yleissopimuksen (Helsingin sopimus, SopS 2/2000) mukaan saa päästää Itämeren alueella mereen. Aluksen jäteastioissa tai -säiliöissä olevia vähäisiä jätemääriä ei kuitenkaan tarvitse jättää jätteiden vastaanottolaitteisiin. Tämä tarkoittaa muun muassa seuraavaa:

a) Alusjätteiden jättöpakko koskee siten muun muassa seuraavia jätelajeja, joita ei saa päästää mereen:

- Aluksen konehuoneesta peräisin olevat öljyiset jätteet
- Pilssivesi, jos aluksella ei ole pilssiveden separointilaitteistoa tai jos alus liikennöi yksinomaan alueella, jolla separointilaitteistoa ei saa käyttää
- Lastitiloista peräisin olevat öljyiset jätteet
- Kemikaalisäiliöalusten lastijätteet, jotka on luokiteltu A- tai B-luokkiin
- Kiinteät jätteet ruoantähteitä lukuun ottamatta
- Käsittelemätön käymäläjätevesi, jos alus liikennöi ainoastaan Suomen vesialueella.

b) Alusjätteiden jättöpakko ei koske muun muassa seuraavia jätelajeja:

- Pilssiveden säilytystankissa oleva pilssivesi, jos aluksella on pilssiveden separointilaitteisto
- Kemikaalisäiliöalusten lastijätteet, jotka on luokiteltu C- tai D-luokkiin
- Käsittelemätön käymäläjätevesi, jos alus liikennöi Suomen vesialueen ulkopuolella
- Ruoantähteet, jos alus liikennöi Suomen vesialueen ulkopuolella.

c) Aluksen konehuoneesta peräisin olevien öljyisten jätteiden osalta "vähäinen jätemäärä", jota ei tarvitse jättää jätteiden vastaanottolaitteisiin, voidaan tulkita suuremmaksi seuraavista: 25 % aluksen jäteöljytankkien kokonaistilavuudesta tai 5 m³. Jos aluksen jäteöljytankkien kokonaistilavuus on alle 5 m³, voidaan tankit tyhjentää vasta kun ne ovat lähes täysiä. Aluksella tulee kuitenkin aina olla riittävästi varastotilaa seuraavan matkan aikana kertyvälle jätteelle.

1.2 Alusjäteasetuksen 26 c §:n mukaan alus voi olla jättämättä jätteitä mainitun pykälän momentissa säädetyllä tavalla, jos tästä aiheutuisi aluksesta riippumattomasta syystä alukselle tarpeetonta viivytystä edellyttäen, että aluksella on riittävät erilliset varastotilat kaikelle alukselle kertyneelle ja aiotun matkan aikana kertyvälle, aluksesta peräisin olevalle jätteelle.

2. Alusjätteistä ilmoittaminen

- 2.1 Alusjäteasetuksen 26 d §:n mukaan Suomen alueella olevaan satamaan saapuvan aluksen on annettava tulosatamaan aluksesta peräisin olevia jätteitä ja lastijätteitä koskeva ilmoitus Merenkululaitoksen vahvistaman kaavan mukaisesti. Ilmoitus on annettava vähintään 24 tuntia ennen satamaan saapumista tai välittömästi edellisestä satamasta lähdettäessä, jos matka-aika on alle 24 tuntia. Jos aluksen lopullinen tulosatama selviää alle 24 tuntia ennen tähän satamaan saapumista, on ilmoitus annettava välittömästi lopullisen tulosataman selvittyä.
- 2.2 Alusjätteistä ilmoittaminen ei koske huvialuksia, jotka voivat ottaa enintään 12 matkustajaa, eikä kalastusaluksia.
- 2.3 Merenkululaitos on 28.7.2004 vahvistanut alusjäteilmoituksen kaavan (liite 2), jota on käytettävä viimeistään 28.9.2004.

3. Alusjätemaksu

- 3.1 Alusjätelain 4 b luvun 26 b §:n mukaan aluksista peräisin olevien öljypitoisten jätteiden ja kiinteän jätteen vastaanottamisesta peritään maksu jokaiselta satamassa käyvältä alukselta (ns. "ei erityismaksua" -järjestelmä) riippumatta siitä, jättääkö alus satamaan jätettä vai ei. Käsittelemättömän käymäläjäteveden osalta maksu peritään, jos alus liikennöi ainoastaan Suomen vesialueella. Maksu voi sisältyä aluksilta perittävään satamamaksuun, jolloin alusjätemaksun osuus satamamaksusta tulee ilmoittaa. Maksu voidaan porrastaa esimerkiksi alustyyppin, alusluokan tai aluksen kokoluokan mukaan, mutta maksujen suuruus ei saa riippua siitä, kuinka paljon jätettä alus jättää satamaan. Maksusta voidaan myöntää alennusta, jos aluksella käytetään laitteita, menetelmiä tai sellaista hyvälaatuista polttoainetta, joiden ansiosta aluksen maihin jättämän jätteen määrä on tavallista vähäisempi.
- 3.2 Aluksista peräisin olevien öljypitoisten jätteiden ja kiinteän jätteen vastaanottamisesta ei kuitenkaan peritä "ei erityismaksua" -järjestelmään liittyvää alusjätemaksua huvialuksilta, jotka voivat ottaa enintään 12 matkustajaa, eikä kalastusaluksilta.

4. Poikkeukset

- 4.1 Alusjäteasetuksen 26 c ja 26 d §:n mukaan Merenkululaitos myöntää aluksesta peräisin olevien jätteiden ja lastijätteiden jättöpakkoa ja ilmoitusvelvollisuutta koskevia poikkeuksia aluksille, jotka ovat säännöllisessä liikenteessä ja joilla on jätehuoltosopimus pätevän jätehuoltoalan yrityksen tai sataman kanssa. Aluksen on todistettava, että aluksesta peräisin oleva jäte toimitetaan ja siihen liittyvät maksut suoritetaan johonkin aluksen reitin varrella olevaan satamaan, jossa jätehuoltosopimus on voimassa.
- 4.2 Merenkululaitos on myöntänyt 1.7.2000 lukien poikkeuksia öljyisten jätteiden jättöpakosta ja alusjätteiden ilmoitusvelvollisuudesta. Alusjäteasetuksen muutoksen (1167/2003) mukaisesti Merenkululaitoksen ennen 1.1.2004 antamat poikkeuspäätökset ovat voimassa enintään 27.9.2004 saakka.

- 4.3 Merenkululaitos on 1.1.2004 lukien myöntänyt määräaikaista poikkeuksia öljyisten ja kiinteiden jätteiden jättöpakosta ja alusjätteiden ilmoitusvelvollisuudesta. Nämä poikkeuspäätökset ovat voimassa 27.9.2004 saakka.
- 4.4 Poikkeuspäätöstä hakevan aluksen on järjestettävä jätehuolto sekä öljyisten jätteiden että kiinteiden jätteiden osalta. Lisäksi aluksen tulee solmia käsittelemättömän käymäläjäteveden osalta sopimus yksityisen jätehuoltoyrityksen tai sataman kanssa, jos alus liikennöi ainoastaan Suomen vesialueella enintään 12 meripeninkulman etäisyydellä lähimmästä maasta.
- 4.5 Poikkeuspäätöstä haetaan Merenkululaitoksen Meriturvallisuus-toiminnolta. Hakemus voidaan tehdä Merenkululaitoksen laatimalla lomakkeella (liite 3) tai vapaamuotoisesti, jolloin hakemuksessa on kuitenkin esitettävä samat tiedot kuin lomakkeessa. Hakemukseen on liitettävä kopio jätehuoltosopimuksesta, joka on tehty joko jätehuoltoalan yrityksen tai sataman kanssa tai vaihtoehtoisesti jätehuoltoalan yrityksen tai sataman ilmoitus siitä, että aluksesta peräisin oleva jäte toimitetaan ja siihen liittyvät maksut suoritetaan säännöllisesti jätehuoltoalan yritykselle tai satamalle.
- 4.6 Merenkululaitokselle on toimitettava poikkeuspäätöksessä tarkemmin määrättyllä tavalla selvitys siitä, että alus käyttää pääosin jätehuoltosopimuksen mukaisia palveluita.
- 4.7 Merenkululaitoksen myöntämät poikkeukset ovat voimassa niissä suomalaisissa satamissa, joihin alus liikennöi säännöllisesti. Muihin aluksen säännöllisen reitin varrella oleviin satamiin haetaan poikkeuksia kyseisten maiden viranomaisilta.
- 4.8 Poikkeuksen saaneet alukset vapautuvat myös "ei erityismaksua" -järjestelmään liittyvistä alusjätemaksuista. Poikkeuksen saaneet alukset voivat tarvittaessa käyttää satamien tarjoamia jätteiden vastaanottopalveluja myös niissä satamissa, jotka on mainittu alukselle annettussa päätöksessä ja joissa aluksella ei ole jätehuoltosopimusta. Tällöin satama ei kuitenkaan ole velvollinen perimään alusjätemaksua "ei erityismaksua" -järjestelmän mukaisesti, vaan maksu voidaan periä jätetyn jätemäärän mukaan. Jos alus poikkeaa satamaan, jota ei ole merkitty alukselle annettuja poikkeuksia koskevaan päätökseen, sovelletaan alukseen "ei erityismaksua" -järjestelmän säännöksiä.
-

ALUSJÄTEILMOITUS

TIEDOT, JOTKA ON ILMOITETTAVA ENNEN .....N SATAMAAN TULOJA

1. Aluksen nimi, radiokutsutunnus ja mahdollinen IMO-numero:
2. Lippuvaltio:
3. Arvioitu saapumisaika (ETA):
4. Arvioitu lähtöaika (ETD):
5. Edellinen käyntisatama:
6. Seuraava käyntisatama:
7. Satama, jonne aluksella syntynyttä jätettä viimeksi jätettiin ja jättöpäivä:
8. Vastaanottolaitteisiin aluksesta jätetyn jätteen määrä: kaikki ☐ osa ☐ ei lainkaan ☐
9. Jätettävien ja/tai alukselle jäävien jätteiden ja lastijäämien laji, määrä sekä prosenttiosuus varastotilan enimmäiskapasiteetista:

Jos jätätte kaikki jätteet, täyttäkää toinen sarake.

Jos jätätte osan jätteistä tai ei lainkaan jätteitä, täyttäkää kaikki sarakkeet.

Laji	Toimitettava jäte m ³	Varasto- tilan enimmäis- kapasiteetti m ³	Alukselle jäävän jätteen määrä m ³	Satama, jonne alukselle jäävä jäte toimitetaan	Ilmoituksen teon ja seuraavan satamassa käynnin välillä syntyvän jätteen arvioitu määrä m ³
1. Jäteöljyt					
Jäteöljy					
Pilssivesi					
Muu (mikä)					
2. Kiinteät jätteet					
Ruokajätteet					
Muovi					
Muu					
3. Käsittelemätön käymäläjätevesi					
4. Lastiin liittyvät jätteet (mitä)					
5. Lastijäämät (mitä)					

Vakuutan, että edellä antamani tiedot ovat täsmälliset ja oikeat ja että aluksella on riittävät varastotilat kaikelle jätteelle, joka syntyy tämän ilmoituksen tekemisen ja seuraavan jätteenjätösatamassa käynnin välillä.

Päivämäärä ..... Kellonaika ..... Allekirjoitus.....
Nimenselvennös

(Merenkulkulaitoksen 28.7.2004 vahvistama alusjäteilmoituksen kaava)

HAKEMUS

poikkeuksen saamiseksi alusjätteiden jättöpakosta
ja alusjätteiden ilmoitusvelvollisuudesta

Aluksen omistajan tai edustajan nimi, osoite, sähköpostiosoite ja puhelinnumero				
Aluksen nimi	Aluksen tyyppi	Radiokutsutunnus	IMO-numero	Lippuvaltio

Allekirjoittanut aluksen omistaja/edustaja hakee edellä mainitulle alukselle poikkeusta alusjätteiden jättöpakosta ja alusjätteiden ilmoitusvelvollisuudesta, joista säädetään aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetun lain (300/1979) 27 a §:ssä sekä aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä annetun asetuksen (635/1993) 26 c ja 26 d §:ssä.

Alus harjoittaa seuraavien satamien välistä säännöllistä liikennettä:

Aluksella on sopimus jätehuoltoalan yrityksen tai sataman kanssa seuraavassa satamassa:

Jätehuoltoalan yrityksen/yritysten tai sataman nimi ja yhteystiedot, jonka kanssa jätehuoltosopimus on tehty (öljyinen jäte ja kiinteä jäte; käsittelemätön käymäläjätevesi, jos alus liikennöi ainoastaan Suomen vesialueella):

- Liitteet: ☐ kopio jätehuoltosopimuksesta, tai
- ☐ jätehuoltoalan yrityksen/sataman ilmoitus siitä, että yrityksellä/satamalla on jätehuoltosopimus ko. aluksen tai varustamon kanssa

Paikka ja päivämäärä	Aluksen omistajan tai edustajan allekirjoitus ja nimenselvennös
----------------------	---

Päätös ☐ pyydetään toimittamaan postiennakolla ☐ haetaan Merenkululaitoksen kirjaamosta

Käyntiosoite
Porkkalankatu 5
00180 Helsinki

Postiosoite
PL 171
00181 Helsinki

Puhelin
0204 481

Faksi
0204 48 4500

ASETUS
ALUKSISTA AIHEUTUVAN VESIEN PILAANTUMISEN
EHKÄISEMISESTÄ (28.6.1993/635)

Liikenneministerin esittelystä säädetään aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä 16 päivänä maaliskuuta 1979 annetun lain (300/79) nojalla:

1 luku
Yleiset säännökset

1 § (18.12.2003/1167)
Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- 1) *alusjätelailla* aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä 16 päivänä maaliskuuta 1979 annettua lakia (300/1979);
- 2) *Marpol 73/78-yleissopimuksella* alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä vuonna 1973 tehtyyn kansainväliseen yleissopimukseen liittyvää vuoden 1978 pöytäkirjaa (SopS 51/1983) ja tähän pöytäkirjaan myöhemmin tehtyjä muutoksia;
- 3) *bruttovetoisuudella* vuoden 1969 kansainvälisen aluksenmittausyleissopimuksen (SopS 31/1982) liitteessä I olevaa kaavaa käyttäen määritettyä vetoisuutta;
- 4) *kotimaanliikenteellä* liikennettä kahden kotimaan sataman välillä; liikenne kotimaan satamasta toiseen Saimaan kanavan ja siihen välittömästi liittyvien Venäjän vesialueiden kautta rinnastetaan kotimaan liikenteeseen samoin kuin liikenne Saimaan kanavan kautta Viipuriin;
- 5) *pysyvällä öljyllä* raakaöljyä, raskasta poltto- ja dieselöljyä, voiteluöljyä ja muita pysyvyydeltään näihin verrattavia öljytuotteita sekä öljyjätteitä.

2 §
Soveltaaminen

Tätä asetusta sovelletaan kaikkiin aluksiin, jollei jäljempänä toisin säädetä.
Tätä asetusta ei sovelleta puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen aluksiin, ellei niitä käytetä yleisessä liikenteessä kuljettamaan matkustajia tai lastia.

2 luku
Öljy

3 § (17.5.2000/435)
Öljyn päästökielto

Alusjätelain 10 §:n 1 momentin kielto päästää öljypitoista seosta aluksesta veteen ei Suomen aluevesillä koske Marpol 73/78 -yleissopimuksen I liitteessä esitetyllä tavalla käsitellyn pilssiveden päästämistä veteen, kun alus on vähintään neljän meripeninkulman etäisyydellä lähimmästä maasta.

Öljyn tai öljypitoisen seoksen päästäminen veteen suomalaisesta aluksesta on kielletty myös Suomen vesialueen ulkopuolella Marpol 73/78 -yleissopimuksessa määrätyn poikkeuksin.

4 §

Öljypäästöjen ehkäisy

Suomalaisessa öljysäiliöaluksessa, jonka bruttovetoisuutta osoittava luku on vähintään 150, ja muussa suomalaisessa aluksessa, jonka bruttovetoisuutta osoittava luku on vähintään 400, öljypäästöjen ehkäisyn varmistamiseen tarvittavien laitteiden, rakenteiden ja järjestelyjen tulee olla Marpol 73/78 -yleissopimuksen vaatimusten mukaiset.

Muissa kuin 1 momentissa tarkoitetuissa suomalaisissa aluksissa on merenkulkuhallituksen hyväksymällä tavalla varmistettava, että aluksen pohjalle valunutta öljyä ei tyhjennetä alusjätelain ja tämän asetuksen vastaisesti.

Öljyn kuljettaminen suomalaisen aluksen yhteentörmäyslaipion keulanpuoleisissa säiliöissä on kielletty.

5 §

Kemikaalien lisääminen öljyyn

Missään 3 §:ssä tarkoitettussa päästössä ei saa olla sellaisia kemikaaleja tai muita aineita, jotka on lisätty alusjätelain ja tämän asetuksen säännösten sekä niiden nojalla annettujen määräysten mukaisten päästörajoitusten kiertämiseksi.

6 §

Aluksen valmiussuunnitelma öljyvahingon varalta

Suomalaisella öljysäiliöaluksella, jonka bruttovetoisuutta osoittava luku on vähintään 150, ja muulla suomalaisella aluksella, jonka bruttovetoisuutta osoittava luku on vähintään 400, tulee olla merenkulkuhallituksen määräysten mukainen valmiussuunnitelma öljyvahingon varalta.

7 §

Öljyn kuljettaminen kotimaan liikenteessä sekä sisävesialueella

Sisävesialueella ei saa kuljettaa raskasta polttoöljyä öljysäiliöaluksen lastisäiliöissä.

Sisävesialueella liikennöivässä öljysäiliöaluksessa ei saa kuljettaa mitään öljyä aluksen pohjaan tai ulkolaitaan rajoittuvissa lastisäiliöissä.

Öljysäiliöaluksessa tulee olla öljyvuomia vähintään aluksen pituuden kolminkertainen määrä sekä pumppulaitteet ulos vuotaneen öljyn keräämiseksi, jos aluksen lastisäiliössä kuljetetaan pysyvää öljyä kotimaan liikenteessä. Sisävesialueella liikennöivässä öljysäiliöaluksessa tulee olla öljyvuomia vähintään aluksen pituuden kolminkertainen määrä myös silloin, kun sen lastisäiliöissä kuljetetaan muuta öljyä kuin pysyvää öljyä.

8 §

Öljypäiväkirja

Suomalaisessa öljysäiliöaluksessa, jonka bruttovetoisuutta osoittava luku on vähintään 150, sekä muussa suomalaisessa aluksessa, jonka bruttovetoisuutta osoittava luku on vähintään 400, on joko päällikön tai hänen valvontansa alaisena muun päällystöön kuuluvan pidettävä merenkulkuhallituksen vahvistaman kaavan mukaista öljypäiväkirjaa.

Asianomaisella viranomaisella ja aluksen ollessa ulkomaan satamassa asianomaisella ulkomaan viranomaisella on oikeus tarkastaa öljypäiväkirja ja pyynnöstä saada siitä päällikön oikeaksi todistama ote. Toimenpiteet, joihin viranomainen tämän momentin säännösten nojalla ryhtyy, on suoritettava mahdollisimman nopeasti ja alusta viivyttämättä.

Öljypäiväkirja on pidettävä paikassa, jossa se on helposti saatavissa tarkastusta varten, ja sitä on säilytettävä kolme vuotta viimeisen merkinnän tekemisestä.

9 §

Kiinteät ja kelluvat alustat

Kiinteistä ja kelluvista alustoista, joita käytetään merenpohjan kivennäisvarojen tutkimisessa, hyväksikäytössä ja niihin liittyvässä rannikon ulkopuolella tapahtuvassa toiminnassa, on soveltuvin osin voimassa, mitä 3 - 5 §:ssä ja 8 §:ssä säädetään aluksista, joiden bruttovetoisuutta osoittava luku on vähintään 400 ja jotka eivät ole öljysäiliöaluksia. Öljyn tai öljypitoisen seoksen päästäminen veteen on kuitenkin kielletty, milloin öljypitoisuus ilman laimennusta ylittää 15 miljoonasosaa.

10 §

Ilmoitusvelvollisuus havainnoista

Jos suomalaisen aluksen päällikkö Suomen sisäisillä kulkuvesillä tai muualla havaitsee vedessä öljyä niin suuren määrän, että sen takia sää- ja muut olosuhteet huomioon ottaen uhkaa öljy-vahingon vaara, hänen on ilmoitettava havainnosta asianomaiselle Suomen viranomaiselle ja Suomen alueen ulkopuolella lähimmän rantavaltion viranomaiselle. Jos aluksen miehistöön tai päällystöön kuuluva tekee vastaavan havainnon, on hän velvollinen ilmoittamaan asiasta aluksen päällikölle.

Päällikön ei kuitenkaan tarvitse tehdä 1 momentissa tarkoitettua ilmoitusta, jos on ilmeistä, että viranomaiset jo ovat saaneet tapauksesta tiedon.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, koskee soveltuvin osin myös muita vahingollisia aineita kuin öljyä.

11 § on kumottu A:lla 17.5.2000/435.

3 luku

Vaaralliset nestemäiset aineet

12 §

Luokitus

Vaarallisia nestemäisiä aineita ovat Marpol 73/78 -yleissopimuksen mukaisesti voimassa olevassa kemikaaliluettelossa olevat aineet jaettuina luokkiin A, B, C ja D.

Milloin kysymyksessä on sellaisen vaarallisen nestemäisen aineen kuljettaminen, jota ei ole luokiteltu 1 momentissa mainittuihin luokkiin, ratkaisee merenkulkuhallitus laivaajan hakemuksesta väliaikaisesti aineen luokituksen ympäristöministeriötä kuultuaan.

13 §

Aluksia koskevat rakenteelliset vaatimukset

Luokkien A, B tai C aineita kuljettavan suomalaisen kemikaalisäiliöaluksen tulee täyttää Marpol 73/78 -yleissopimuksessa kemikaalisäiliöalukselle asetetut vaatimukset.

14 §

Päästökielto

Vaarallisen nestemäisen aineen päästäminen veteen aluksesta on kielletty Marpol 73/78 - yleissopimuksessa määritellyin poikkeuksin.

15 §

Lastipäiväkirja

Aluksessa, joka kuljettaa luokkaan A, B, C tai D kuuluvaa vaarallista nestemäistä ainetta, on päällikön tai hänen valvontansa alaisena päällystöön kuuluvan henkilön pidettävä merenkulkuhallituksen vahvistaman kaavan mukaista lastipäiväkirjaa.

Asianomaisella viranomaisella ja aluksen ollessa ulkomaan satamassa asianomaisella ulkomaan viranomaisella on oikeus tarkastaa lastipäiväkirja ja saada siitä pyynnöstä päällikön oikeaksi todistama ote. Toimenpiteet, joihin viranomainen tämän momentin nojalla ryhtyy, on suoritettava niin nopeasti kuin mahdollista aiheuttamatta alukselle tarpeetonta viivytystä.

Lastipäiväkirja on pidettävä paikassa, jossa se on helposti saatavissa tarkastusta varten ja sitä on säilytettävä kolme vuotta viimeisestä merkinnästä lukien.

16 §

Käsikirja

Aluksella, joka kuljettaa vaarallisia nestemäisiä aineita irtolastina, tulee olla Marpol 73/78 - yleissopimuksen määräysten mukainen aluksen käyttöä, varusteita ja rakenteita koskeva käsikirja.

17 §

Lastin purkaminen ja säiliön pesun valvonta

Aluksen päällikkö vastaa siitä, että vaarallinen nestemäinen aine puretaan, säiliöt ja putkistot puhdistetaan, pesuvesi tyhjennetään ja merkinnät lastipäiväkirjaan tehdään Marpol 73/78 - yleissopimuksen sekä tämän asetuksen ja sen nojalla annettujen määräysten mukaisesti.

Satamissa, joissa lastataan tai puretaan luokkiin A, B, C tai D kuuluvia vaarallisia nestemäisiä aineita, tulee olla merenkulkuhallituksen valtuuttamia tarkastajia, joiden tehtävänä on tarkastaa, että eri luokkiin kuuluvien lastien lastaus ja purkaus, alusten säiliöiden ja putkistojen pesu, merkinnät lastipäiväkirjaan ja muut näihin verrattavat toimenpiteet suoritetaan tämän asetuksen ja sen nojalla annettujen määräysten mukaisesti.

Aluksen asiamiehen tulee tiedottaa merenkululaitoksen piirihallinnolle satamassa tapahtuvasta luokkiin A, B tai C kuuluvan vaarallisen nestemäisen aineen purkamisesta. Ilmoitus tulee tehdä hyvissä ajoin, mikäli mahdollista vähintään 48 tuntia ennen aiottua purkamista.

17 a § (17.5.2000/435)

Aluksen valmiussuunnitelma kemikaalivahingon varalta

Suomalaisella kemikaalisäiliöaluksella, jonka bruttovetoisuutta osoittava luku on vähintään 150, tulee olla merenkululaitoksen määräysten mukainen valmiussuunnitelma kemikaalivahingon varalta.

4 luku

Käymäläjätevesi

18 § (17.5.2000/435)

Käymäläjäteveden päästäminen veteen aluksista

Käymäläjäteveden päästäminen veteen Suomen vesialueella ja suomalaisesta aluksesta myös muualla Itämeren alueella on kielletty seuraavin poikkeuksin:

1) käsiteltyä käymäläjätevettä saa päästää suomalaisen aluksen osalta laivavarusteista annetun asetuksen (925/1998) ja muun Euroopan unionin jäsenvaltion lipun alla purjehtivan aluksen osalta laivavarusteista annetun neuvoston direktiivin 96/98/EY mukaisesti hyväksytyn sekä muun vieraan valtion lipun alla purjehtivan aluksen osalta aluksen lippuvaltion hallinnon hyväksymän käymäläjäteveden käsittelylaitteiston kautta;

2) käsiteltyä käymäläjätevettä saa päästää vähintään 4 meripeninkulman etäisyydellä lähimmästä maasta sellaisen merenkululaitoksen hyväksymän tai ulkomaisen aluksen osalta sen lippuvaltion hallinnon hyväksymän laitteiston kautta, joka hienontaa ja desinfioi käymäläjäteveden; sekä

3) käymäläjätevettä, jota ei ole käsitelty, saa päästää yli 12 meripeninkulman etäisyydellä lähimmästä maasta siten, että varastoitua käymäläjätevettä ei päästetä veteen kerralla, vaan kohtuullisella nopeudella aluksen nopeuden ollessa vähintään 4 solmua.

19 § on kumottu A:lla 17.5.2000/435.

20 §

Normilaippa

Aluksessa, joka tyhjentää käymäläjätevettä vastaanottolaitteistoon, tulee olla tyhjennysputkessa merenkulkuhallituksen määrittelemä laippa tai liitin.

5 luku

Kiinteät jätteet

21 §

Kiinteän jätteen poistaminen veteen

Kiinteän jätteen poistaminen veteen suomalaiselta alukselta tai kiinteältä ja kelluvalta alustalta, jota käytetään merenpohjan kivennäisvarojen tutkimisessa, hyväksikäytössä ja niihin liittyvässä rannikon ulkopuolella tapahtuvassa toiminnassa, on kielletty.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, saadaan alukselta päästää veteen ruoantähteitä niin etäällä lähimmästä maasta kuin mahdollista, kuitenkin vähintään 12 meripeninkulman etäisyydellä lähimmästä maasta.

Kiinteältä tai kelluvalta alustalta ja niistä enintään 500 metrin etäisyydellä olevilta aluksilta voidaan päästää veteen ruoantähteitä vain, jos tämä tapahtuu yli 12 meripeninkulman etäisyydellä lähimmästä maasta ja ruoantähteet on hienonnettu merenkulkuhallituksen määräämällä tavalla.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, saadaan Marpol 73/78 -yleissopimuksen liitteessä V mainittujen erityisalueiden ulkopuolella aluksesta päästää veteen kiinteitä jätteitä mainitun liitteen määräysten mukaisesti.

21 a § (17.5.2000/435)

Jätepäiväkirja

Suomalaisessa ulkomaanliikenteessä olevassa aluksessa, jonka bruttovetoisuutta osoittava luku on vähintään 400 tai joka saa kuljettaa vähintään 15:tä henkilöä, on joko päällikön tai hänen valvontansa alaisena muun päällystöön kuuluvan pidettävä merenkululaitoksen vahvistaman kaavan mukaista jätepäiväkirjaa.

Jätepäiväkirja on pidettävä paikassa, jossa se on helposti saatavissa tarkastusta varten, ja sitä on säilytettävä kolme vuotta viimeisen merkinnän tekemisestä.

6 luku

Erinäiset säännökset

22 §

Vahingollisten aineiden seokset

Jos sellaisia vahingollisia aineita, joilla on eri päästömääräykset, sekoitetaan keskenään, tulee noudattaa ankarimpia päästömääräyksiä.

23 §

Katsastukset ja todistuskirjat

Alusjätelain sekä tämän asetuksen ja sen nojalla annettavien määräysten vaatimista alusten katsastuksista ja todistuskirjoista säädetään erikseen.

24 §

Palkkiot ja maksut

Tässä asetuksessa tarkoitetuista tarkastus- ja valvontatoimenpiteistä suoritettavista palkkioista ja maksuista säädetään erikseen.

25 § on kumottu A:lla 17.5.2000/435.

26 §

Poikkeukset

Merenkulkuhallitus voi kuultuaan päästökieltojen ja rajoituksien noudattamisesta koskevien poikkeusten osalta [vesi- ja ympäristöhallitusta], yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksia tämän asetuksen säännöksistä, milloin niiden noudattaminen aiheuttaisi kohtuutonta hankaluutta tai kohtuuttomia kustannuksia ja olisi vähäiseen vahingon vaaraan nähden aiheetonta.

26 a § (17.5.2000/435)

Etelämantereen suojelu

Aluksista aiheutuvan meren pilaantumisen ehkäisemisestä Etelämanneralueella (60. eteläisen leveyspiirin eteläpuolisella alueella) säädetään Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetussa laissa (28/1998) ja asetuksessa (122/1998).

26 b § (17.5.2000/435)
Ilmoitusvelvollisuus vahinkotapauksista

Jos aluksesta aiheutuu tämän asetuksen säännösten vastainen vahingollisen aineen päästö veteen tai alusjätelain 11 §:n mukainen tilanne, on aluksen päällikkö velvollinen ilman viivytystä ilmoittamaan asianomaiselle Suomen viranomaiselle asioista, jotka koskevat alusta, sen tilaa, sijaintia, lastia ja tapahtuman laatua.

Vähintään 15 metriä pitkän aluksen päällikkö on velvollinen ilmoittamaan asianomaiselle Suomen viranomaiselle 1 momentissa luetelluista asioista myös tilanteissa, joissa päästöä ei ole tapahtunut, mutta päästön mahdollisuus on olemassa, kuten tapauksissa, joissa alus on vaurioitunut, aluksen lasti on siirtynyt tai aluksen koneisto tai varusteet ovat vioittuneet tavalla, joka heikentää navigoinnin turvallisuutta.

Suomen vesialueen ulkopuolella vastaava ilmoitus on tehtävä lähimmän rantavaltion viranomaiselle Marpol 73/78 -yleissopimuksen I pöytäkirjassa määrättyllä tavalla.

Milloin aluksen päällikkö on estynyt antamasta edellä tarkoitettua ilmoitusta, on aluksen omistajan, rahtajan, käyttäjän tai liikennöitsijän tai heidän asiamiehensä otettava vastatakseen aluksen päällikölle kuuluvasta ilmoitusvelvollisuudesta.

26 c § (17.5.2000/435)
Alusjätteiden jättöpakko

Suomalaisen aluksen, joka saapuu Itämeren alueella olevaan satamaan, ja ulkomaisen aluksen, joka saapuu Suomen alueella olevaan satamaan, on ennen kuin alus lähtee satamasta jätettävä satamassa oleviin jätteiden vastaanottolaitteisiin kaikki aluksesta peräisin olevat jätteensä ja lastijätteensä, joita ei Marpol 73/78 -yleissopimuksen tai Itämeren alueen merellisen ympäristön suojelua koskevan yleissopimuksen (SopS 2/2000) mukaan saa päästää Itämeren alueella mereen.

Aluksen jäteastioissa tai -säiliöissä olevia vähäisiä jätemääriä ei kuitenkaan tarvitse jättää jätteiden vastaanottolaitteisiin.

Alus voi olla jättämättä jätteitä 1 momentissa säädetyllä tavalla, jos tästä aiheutuisi aluksesta riippumattomasta syystä alukselle tarpeetonta viivytystä edellyttäen, että aluksella on riittävät erilliset varastotilat kaikelle alukselle kertyneelle ja aiotun matkan aikana kertyvälle aluksesta peräisin olevalle jätteelle.

Merenkululaitos myöntää aluksesta peräisin olevien jätteiden ja lastijätteiden jättöpakkoa koskevia poikkeuksia aluksille, jotka ovat säännöllisessä liikenteessä ja joilla on jätehuoltosopimus pätevän jätehuoltoyrityksen tai sataman kanssa. Merenkululaitokselle on toimitettava poikkeuspäätöksessä tarkemmin määrättyllä tavalla selvitys siitä, että alus käyttää pääosin jätehuoltosopimuksen mukaisia palveluita. (18.12.2003/1167)

26 d § (17.5.2000/435)
Alusjätteistä ilmoittaminen

Suomen alueella olevaan satamaan saapuvan aluksen on annettava tulosatamaan aluksesta peräisin olevia jätteitä ja lastijätteitä koskeva ilmoitus merenkululaitoksen vahvistaman kaavan mukaisesti. Ilmoitus on annettava vähintään 24 tuntia ennen satamaan saapumista tai välittömästi edellisestä satamasta lähdettäessä, jos matka-aika on alle 24 tuntia. Jos aluksen lopullinen tulosatama selviää alle 24 tuntia ennen tähän satamaan saapumista, on ilmoitus annettava välittömästi lopullisen tulosataman selvittyä.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske kalastusaluksia eikä huvialuksia, jotka voivat ottaa enintään 12 matkustajaa. (18.12.2003/1167)

Merenkululaitos myöntää aluksesta peräisin olevien jätteiden ja lastijätteiden ilmoitusvelvollisuutta koskevia poikkeuksia aluksille, jotka ovat säännöllisessä liikenteessä ja joilla on

jätehuoltosopimus pätevän jätehuoltoyrityksen tai sataman kanssa. Merenkululaitokselle on toimitettava poikkeuspäätöksessä tarkemmin määrättyllä tavalla selvitys siitä, että alus käyttää pääosin jätehuoltosopimuksen mukaisia palveluita. (18.12.2003/1167)

26 e § (18.12.2003/1167)
Sataman jätehuoltosuunnitelma

Sataman jätehuoltosuunnitelman on katettava kaikentyyppiset kyseisessä satamassa tavallisesti käyvistä aluksista peräisin olevat jätteet. Suunnitelma on laadittava sataman koon ja siellä käyvien alustyyppien mukaisesti.

Sataman jätehuoltosuunnitelmassa on selostettava seuraavat seikat:

- 1) arvio sataman vastaanottolaitteiden tarpeesta satamassa tavallisesti käyvien alusten tarpeiden mukaisesti;
- 2) kuvaus sataman vastaanottolaitteiden tyypistä ja kapasiteetista;
- 3) yksityiskohtainen kuvaus aluksesta peräisin olevan jätteen vastaanotto- ja keräysmenettelyistä;
- 4) kuvaus maksujärjestelmästä;
- 5) menettelyt, joilla ilmoitetaan sataman vastaanottolaitteiden väitetyistä puutteellisuudesta;
- 6) menettelyt, joita noudatetaan sataman käyttäjien, jäteurakoitsijoiden, satamaterminaalien hoitajien ja muiden asianomaisten osapuolten kanssa käytävissä neuvotteluissa;
- 7) vastaanotettavien aluksella syntyvien jätteiden lajit ja määrät.

Lisäksi sataman jätehuoltosuunnitelmaan on sisällytettävä seuraavat seikat:

- 1) yhteenveto asiaan liittyvästä lainsäädännöstä ja jätteiden toimittamiseen liittyvistä muodollisuuksista;
- 2) tiedot suunnitelman täytäntöönpanosta vastaavasta yhdestä tai useammasta henkilöstä;
- 3) kuvaus satamassa mahdollisesti olevista jätteen esikäsittelylaitteista ja -prosesseista;
- 4) kuvaus menetelmistä, joilla sataman vastaanottolaitteiden käyttöä seurataan;
- 5) kuvaus aluksella syntyvien jätteiden vastaanotettujen määrien kirjaamisen menetelmistä;
- 6) kuvaus aluksella syntyvän jätteen käsittely- tai hyödyntämismenetelmistä.

Sataman pitäjän on sopivalla tavalla tiedotettava sataman käyttäjille seuraavista seikoista:

- 1) selostus aluksella syntyvän jätteen asianmukaisen toimittamisen keskeisestä merkityksestä;
- 2) kunkin laituri- ja ankkuripaikan sataman vastaanottolaitteiden sijainti kartan tai kaavion avulla;
- 3) luettelo tavallisesti käsiteltävistä aluksella syntyvistä jätteistä;
- 4) luettelo yhteyspisteistä, palvelujen toimittajista ja tarjolla olevista palveluista;
- 5) kuvaus jätteen toimittamisen menettelyistä;
- 6) kuvaus maksujärjestelmästä;
- 7) menettelyt, jolla ilmoitetaan sataman vastaanottolaitteiden puutteellisuuksista.

7 luku
Voimaantulo

27 §
Voimaantulosäännös

Tämä asetus tulee voimaan 6 päivänä heinäkuuta 1993.

Tällä asetuksella kumotaan aluksista aiheutuvan vesien pilaantumisen ehkäisemisestä 16 päivänä syyskuuta 1983 annettu asetus (746/83) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Aluksiin, jotka olivat liikenteessä 4 päivänä huhtikuuta 1993, sovelletaan tämän asetuksen 6 §:ää 4 päivästä huhtikuuta 1995.